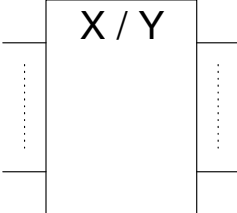

CODEERELEMENTEN

- **Omzettingen tussen gecodeerde en niet-gecodeerde informatie**
- **3 soorten:**
  - **DECODER** = van gecodeerd naar niet-gecodeerd
  - **ENCODER** = van niet-gecodeerd naar gecodeerd
  - **CODE-CONVERTOR** =
van de ene code naar een andere code
- **Algemene IEC-symbool**
  - in concreet geval:
X en Y vervangen door concrete code
(bv. BIN, DEC, ...)

Codeerelementen
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

DECODERS

= omzetting van gecodeerde naar niet-gecodeerde vorm

- **We behandelen twee soorten:**
  - van **BINAIRE CODE** naar **DECIMAAL GETAL**
(BIN/DEC)
    - » elk binair getal van bv. vier bits decoderen en het overeenstemmende decimaal getal voorstellen door bv. telkens een andere LED te laten oplichten, zoals op de digitale trainers in lab

- van **BINAIRE CODE** naar **7-SEGMENT DISPLAY**
(BIN/7-SEG)
  - » elk binair getal van vier bits decoderen en het overeenstemmende decimaal getal voorstellen op een 7-segment display

Codeerelementen
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- 1-naar-2 decoder**
  - binnenkomende binaire code bestaat uit slechts 1 bit
  - hiermee kunnen slechts twee verschillende decimale getallen voorgesteld worden, nl. 0 of 1
  - dit geven we weer door één van de twee uitgangen X0 of X1 te activeren
  - waarheidstabel:

X	X0	X1
0	1	0
1	0	1
  - schakeling met basispoorten:
  - » tweede schakeling beter omdat ingangssignaal X altijd maar door één ingangspoort wordt belast

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- 2-naar-4 decoder**
  - binnenkomende binaire code bestaat uit 2 bits, waarmee vier verschillende decimale getallen kunnen voorgesteld worden, nl. 0 tot en met 3
  - dit wordt weergegeven door één van de vier uitgangen X0 t/m X3 te activeren; men spreekt ook van een 1-uit-4 decoder
  - met basispoorten:
    - uitgangen actief HOOG

B	A	X0	X1	X2	X3
0	0	1	0	0	0
0	1	0	1	0	0
1	0	0	0	1	0
1	1	0	0	0	1

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- 2-naar-4 decoder**

Met TTL-IC 74LS139:

- uitgangen actief LAAG
- actief lage ENABLE ingang
  - » als decoder geDISABLEd is, zal geen enkele uitgang actief zijn (dus allemaal HOOG)

Inputs		Outputs			
Enable	Select				
G	B A	Y0	Y1	Y2	Y3
H	X X	H	H	H	H
L	L L	L	H	H	H
L	L H	H	L	H	H
L	H L	H	H	L	H
L	H H	H	H	H	L

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- 3-naar-8 decoder**
  - 3 bits binnenkomende binaire code → 8 verschillende decimale getallen (0 t/m 7)
- TTL-IC 74LS138**
  - actief lage uitgangen
  - gecombineerde ENABLE: twee ingangen moeten laag + één ingang moet hoog

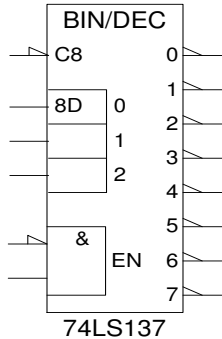
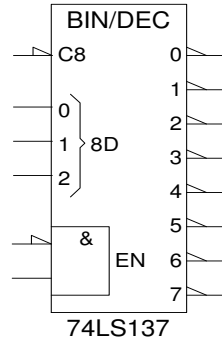
Enable		Select			Outputs							
G1	G2*	C	B	A	Y0	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
X	H	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H
L	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H
H	L	L	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H
H	L	L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H
H	L	L	H	L	H	H	L	H	H	H	H	H
H	L	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H
H	L	H	L	L	H	H	H	H	L	H	H	H
H	L	H	L	H	H	H	H	H	H	L	H	H
H	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	L	H
H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L

*G2 = G2A + G2B

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- **Variante: 3-naar-8 decoder met adres-latch**
- **TTL-IC 74LS137**
  - actief lage uitgangen
  - gecombineerde ENABLE: één ingang moet laag + één ingang moet hoog
  - elke selectie-ingang is uitgebreid met een D-latch
  - de klok voor de drie D-latches is gemeenschappelijk en actief laag

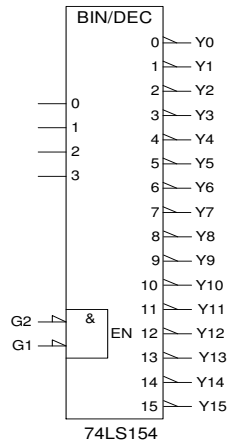

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- **4-naar-16 decoder**
  - 4 bits binnenkomende binaire code → 16 verschillende decimale getallen (0 t/m 15)
- **TTL-IC 74LS154**
  - actief lage uitgangen
  - gecombineerde ENABLE: twee ingangen moeten laag zijn
  - 24-pins behuizing!!

Inputs				Outputs																		
G1	G2	D	C	B	A	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
L	L	L	L	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	L	H	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	L	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	H	L	L	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	H	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H
L	L	H	H	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H
L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H
L	L	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H
L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H
L	H	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	H	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
H	H	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
H	H	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BINAIR naar DECIMAAL DECODERS

- Cascadeschakelingen**
  - > om het aantal uitgangen uit te breiden
  - > kan met bouwstenen met ENABLE-ingang

Voorbeeld:

- . vier 3-naar-8 decoders resulteren in een 5-naar-32 decoder
- . extra nodig:
  - één 2-naar-4 decoder
  - selecteert aan de hand van de twee meest-beduidende ingangen welke van de vier aangesloten decoders wordt ge-enable-d.

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar DECIMAAL DECODERS

- Ingangscodice: 4-bit BCD (cijfers 0 t/m 9 binair gecodeerd)**
- Uitgang: 10 afzonderlijke uitgangen**
- TTL-IC 7445**
  - actief lage uitgangen, open collector (kunnen tot 80mA sinken)
  - toepassing: aansturing NIXIE-tube (voorloper van 7-segment display)

No.	Inputs				Outputs									
	D	C	B	A	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	L	L	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H
1	L	L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H
2	L	L	H	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H
3	L	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H
4	L	H	L	L	H	H	H	H	L	H	H	H	H	H
5	L	H	L	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H
6	L	H	H	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H	H
7	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H	H
8	H	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H	L	H	H
9	H	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H
I	H	L	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
N	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
V	H	H	L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
A	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
L	H	H	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
I	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

OPEN COLLECTOR UITGANG

- 'normale' TTL-uitgang = TOTEMPOLE structuur
  - » uitgangen mogen NIET met elkaar verbonden worden
- 'speciale' TTL-uitgangsstructuur: OPEN COLLECTOR

LS00

LS01

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

OPEN COLLECTOR UITGANG

- 'normale' werking met OPEN COLLECTOR uitgang:
  - plaats zelf uitwendig een 'optrekweerstand'

LS01

- IEC-symbool

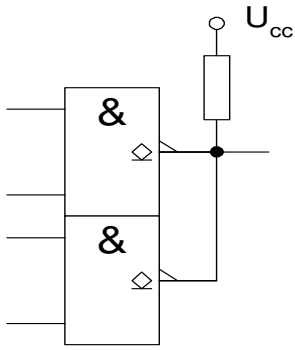
74LS01

◇ = open uitgang
◇ = open uitgang met laagohmig L-niveau

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

OPEN COLLECTOR UITGANG

- 'WIRED AND' met OPEN COLLECTOR uitgangen:
 plaats één gemeenschappelijke 'optrekweerstand'
- » als (minstens) één uitgang een 0 (= kortsluiting naar massa) naar buiten stuurt, zal het 'samengeknoopte' net een 0 hebben
- » m.a.w. alleen als beide poorten een 1 willen uitsturen, zal er ook een 1 op het net staan
- » dit is de omschrijving van een AND-functie
- » omdat deze AND eigenlijk met een draad is gemaakt, spreekt men van een 'bedrade EN' of 'WIRED AND'

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

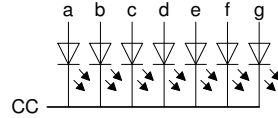
BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

- 7-SEGMENT DISPLAY

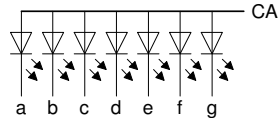

- weergeven van numerieke informatie
- gebaseerd om LEDs (stralen licht uit) [of op LCDs (reflecteren licht)]
- 7 individuele segmenten (= afzonderlijke LEDs), met typische nummering van a t/m g
- twee uitvoeringen:

CC = Common Cathode

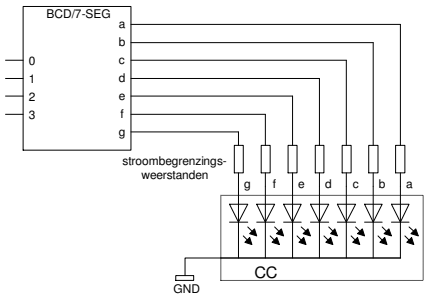
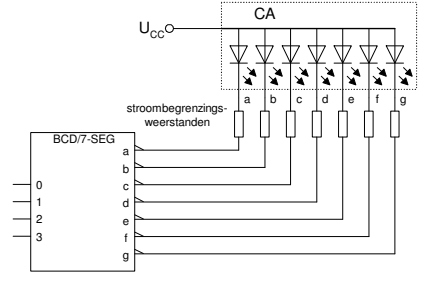
CA = Common Anode

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

- 7-SEGMENT DECODER**
  - krijgt BCD-code binnen (= binaire code beperkt tot cijfers 0 t/m 9)
  - bepaalt welke segmentjes moeten oplichten om overeenstemmend decimaal cijfer te tonen
  - moet voldoende stroom kunnen leveren (*source of sink*) om LEDs behoorlijk te laten oplichten
  - de twee verschillende uitvoeringsvormen van de displays moeten ook anders aangestuurd worden

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

- TTL-IC: 7447**
  - actief LAGE uitgangen van het OPEN COLLECTOR type
  - dus alleen geschikt om CA-display aan te sturen
  - kan tot 40 mA *sinken* per uitgang ('gewone' TTL-uitgang kan maar 8 mA *sinken*)
  - CA van het display mag op max. +15V aangesloten worden
  - BCD-decodering OK, behalve slechte leesbaarheid voor 6 en 9 (verbeterde versie is uitgebracht als 74247)
  - binaire codes boven 9 resulteren in merkwaardige tekens

SEGMENT IDENTIFICATION

NUMERICAL DESIGNATIONS AND RESULTANT DISPLAYS

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	a	b	c	d	e	f

- 3 extra controle-lijnen:
  - LT = Lamp Test
  - RBI = Ripple Blanking Input
  - BI/RBO = Blanking Input / Ripple Blanking Output

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

• TTL-IC: 7447

controle-lijn **LT = Lamp Test**

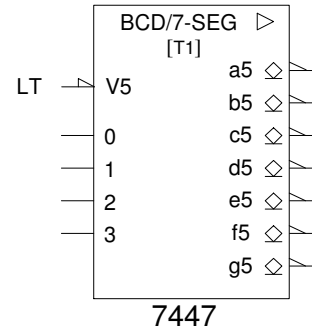
- als deze lijn actief wordt (hier: LAAG), dan zullen uitgangen actief worden
- hierdoor moeten alle aangesloten LEDs van het display gaan oplichten
- kan dus gebruikt worden als test voor het aangesloten display

• IEC-symbool (onvolledig)

- versterkersymbool ▷
- [T1] verwijst naar een tabel
- bij ingang LT staat V5
- V is de notatie voor een OR-afhankelijkheid (zoals G dit is voor de AND-afhankelijkheid)
- uitgangen worden dus actief bij normale decoderwerking (volgens T1)

OF

als LT actief is

Codeerelementen

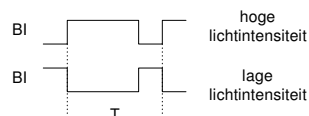
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

• TTL-IC: 7447

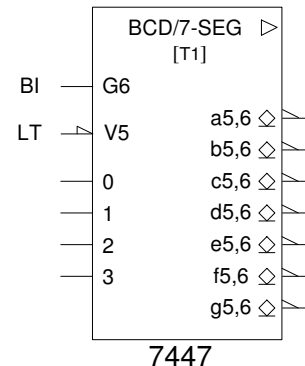
controle-lijn **BI = BLANKING INPUT**

- als deze lijn LAAG wordt, dan zullen uitgangen niet meer actief kunnen worden
- hierdoor zal het aangesloten display volledig doven
- kan gebruikt worden om de lichtintensiteit van het display te verminderen
- stroomverbruik door LEDs zal dalen

• IEC-symbool (onvolledig)

- bij ingang BI staat G6
- G is de notatie voor een AND-afhankelijkheid
- 'normale' decoderwerking wordt verkregen als BI-ingang HOOG is

Codeerelementen

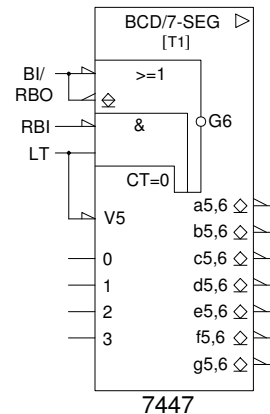
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

• TTL-IC: 7447

controle-lijn **RBI = RIPPLE BLANKING INPUT**

- als deze lijn LAAG is, dan zal alleen het decimale cijfer 0 niet getoond worden
- kan gebruikt worden in een meer-cijfer display om de voorlopende nullen (*leading zeroes*) te onderdrukken
- meldt dit gelijktijdig op de RBO-uitgang (RBO = Ripple Blanking Output)
- RBO-uitgang is geen afzonderlijke pen, maar is samen genomen met de BI-ingang (zeer merkwaardige constructie)

• IEC-symbool (volledig)

- zeer moeilijk rond de controle-ingangen
- > zie detailtekening

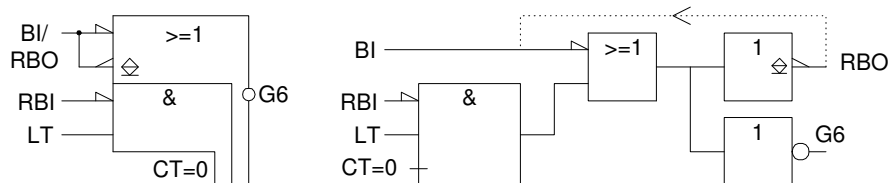
Codeerelementen

DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

• TTL-IC: 7447

detailtekening van controle-ingangen in IEC-symbool

- Voor 'normale' decoderwerking moet voorwaarde 6 voldaan zijn
- Voorwaarde 6 is NIET meer voldaan (inversie-teken achter de OR) als
  - » de BI-ingang LAAG is (dan worden alle cijfers geblankt)
- OF ALS
  - » LT niet-actief (hoog) is, RBI actief (laag) is EN de inhoud van de teller 0 is
- In dat geval wordt de RBO-uitgang laag
- RBO is een 'passieve pull-up': er mag extern eventueel een optrekweerstand
- RBO komt op dezelfde pin als BI (zeer merkwaardige constructie)

Codeerelementen

DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

- TTL-IC: 7447 - MULTI-DISPLAY**
meerdere decoders achter elkaar schakelen
elke decoder stuurt rechtstreeks een 7-segment display

Hoe zullen volgende getallen op het display verschijnen?

- . 1234
- . 2000
- . 7890
- . 0789
- . 0056
- . 0007
- . 0000

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

BCD naar 7-SEGMENT DECODERS

- TTL-IC: 7447 - MULTI-DISPLAY - variante**

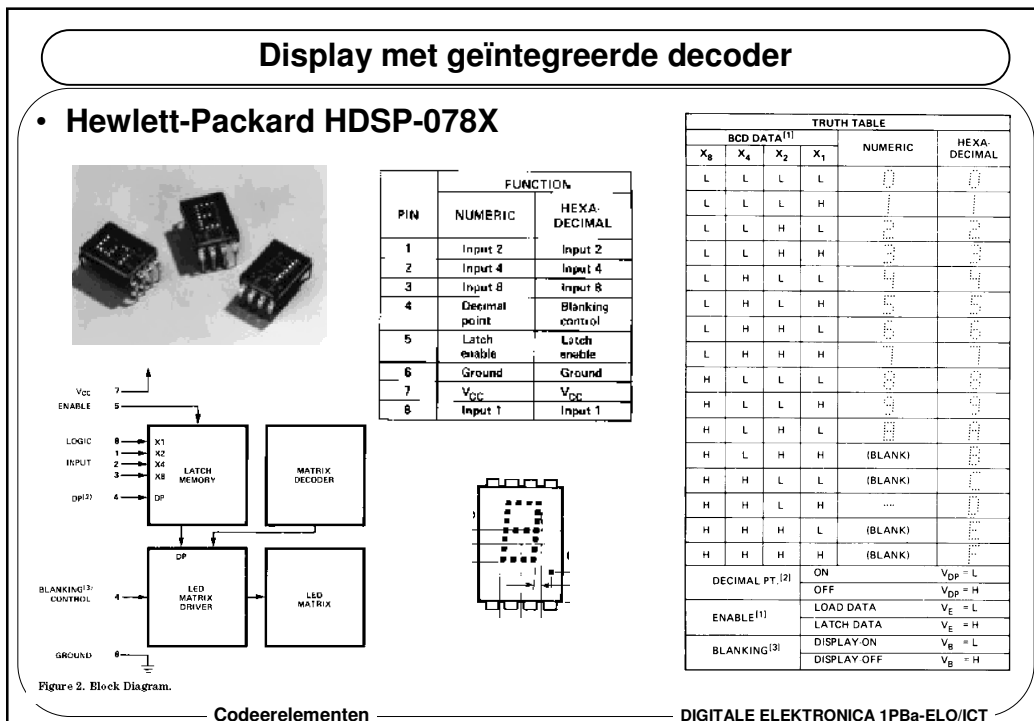
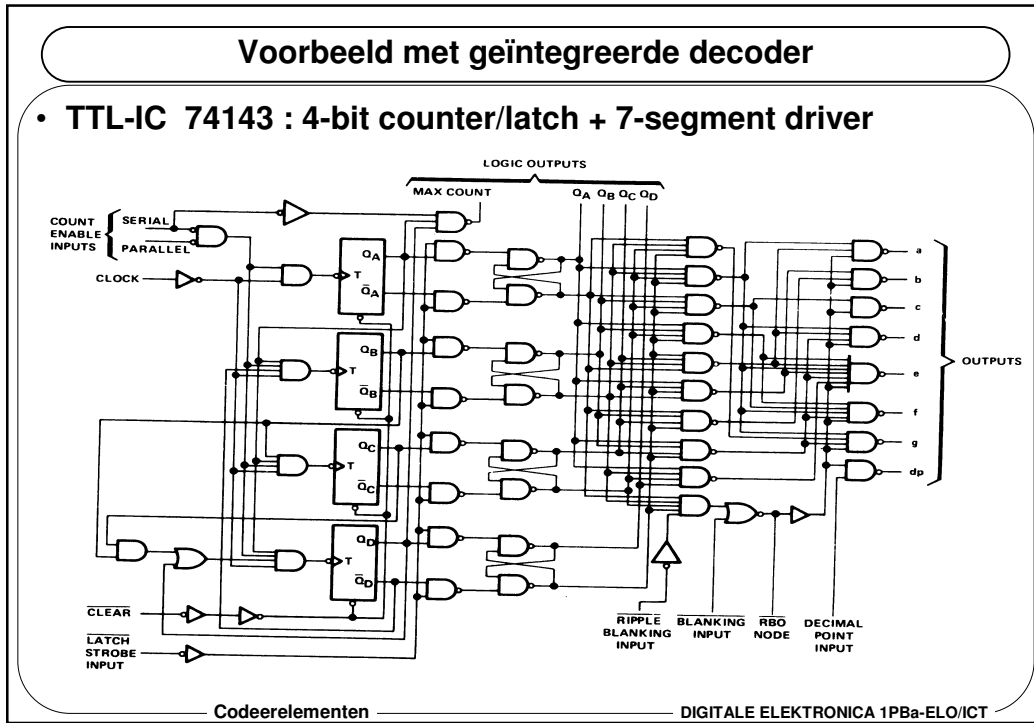
- Gemeenschappelijke LT-schakelaar
- Doorverbinding RBO-RBI behalve bij LSD

Hoe zullen volgende getallen op het display verschijnen?

- . 1234 - 2000 - 7890 - 0789 - 0056 - 0007 - 0000

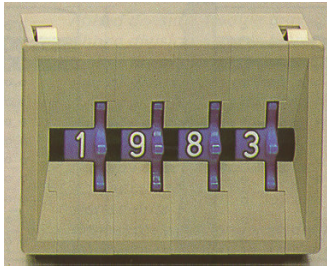
- AMV stuurt BI ingangen via inverter met open-collector uitgang (RBO is ook een open-collector uitgang)

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

ENCODER

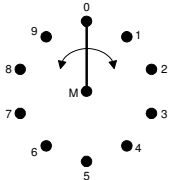
- **ENCODER zet niet-gecodeerde informatie om in code**
- **Voorbeelden:**
  - > toetsenbord → *'keyboard encoder'*
  - > duimwielchakelaar of *'rotary switch'*
    - **decimaal-naar-binair encoder**
- 10 ingangsschakelaars, waarvan maar één tegelijkertijd actief
- de 10 lijnen worden via weerstanden LAAG gemaakt
- 'master' contact ligt aan de +5V
- door een cijfer in te stellen wordt die lijn aan de voeding gelegd (actief hoge ingangen)
- encoder moet binair getal genereren voor ingesteld decimaal getal (10-naar-4 lijn encoder)

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

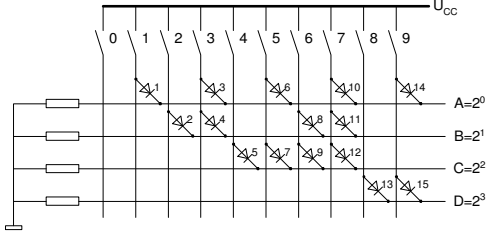
ENCODER decimaal - binair

- **10 ingangsschakelaars, waarvan maar één tegelijkertijd actief**

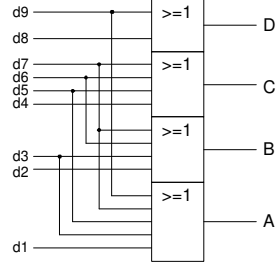

actieve ingang	D	C	B	A
d0	0	0	0	0
d1	0	0	0	1
d2	0	0	1	0
d3	0	0	1	1
d4	0	1	0	0
d5	0	1	0	1
d6	0	1	1	0
d7	0	1	1	1
d8	1	0	0	0
d9	1	0	0	1

Diode-matrix

Basispoorten

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

Encoder decimaal - binair

PROBLEMEN:

- **Hoe maken we het verschil tussen 0 en geen toets ingedruwd?**
  - “Data valid” signaal toevoegen

- **Wat als we 2 toetsen gelijktijdig induwen?**
  - “Data valid” signaal toevoegen
  - “Priority encoder” geeft prioriteit aan het hoogste cijfer en zal dit gaan coderen

Codeerelementen
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

ENCODER decimaal - binair

• **TTL-IC 74147 = 10-to-4 line PRIORITY ENCODER**

Inputs									Outputs			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	D	C	B	A
H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
X	X	X	X	X	X	X	X	L	L	H	H	L
X	X	X	X	X	X	X	L	H	L	H	H	H
X	X	X	X	X	X	L	H	H	H	L	L	L
X	X	X	X	X	L	H	H	H	H	L	L	H
X	X	X	X	L	H	H	H	H	H	L	H	L
X	X	X	L	H	H	H	H	H	H	L	H	H
X	X	L	H	H	H	H	H	H	H	H	L	L
X	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H
L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L

74LS147

- **Ingangen actief LAAG**
- **UITGANGEN OOK ACTIEF LAAG!!!**
- **HPRI = Highest PRIORITY**
- **resulteert in *don't cares* voor lagere cijfers in de waarheidstabel**
- **ingang 0 ontbreekt → als geen enkele ingang actief is, wordt 0 gecodeerd**

Codeerelementen
DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

CODE-CONVERTOR

- **CODE-CONVERTOR zet gecodeerde informatie om van de ene code naar een andere code**
- **Voorbeelden:**
  - van GRAY-code naar zuiver binaire code
  - van BCD naar zuiver binair
  - van zuiver binair naar BCD

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

GRAY-CODE

- **GRAY-code**
  - de code voor twee opeenvolgende cijfers verschilt slechts in één bit
  - gebruikt ‘spiegel-assen’
  - wordt vaak toegepast voor mechanische positionering
    - » mogelijke fout blijft beperkt tot naastligende plaats
  - voorbeeld van codeer-schijf

dec	bin	Gray	Gray
0	0000	0	0000
1	0001	1	0001
2	0010	11	0011
3	0011	10	0010
4	0100	110	0110
5	0101	111	0111
6	0110	101	0101
7	0111	100	0100
8	1000	1100	1100
9	1001	1101	1101
10	1010	1111	1111
11	1011	1110	1110
12	1100	1010	1010
13	1101	1011	1011
14	1110	1001	1001
15	1111	1000	1000

GRAY code

■ = contact vlak = 1
□ = geen contact = 0

binair code

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

Van GRAY-CODE naar BINAIRE CODE

• **Herschikte omzettingstabel**

GRAY	BIN
0000	0000
0001	0001
0010	0011
0011	0010
0100	0111
0101	0110
0110	0100
0111	0101
1000	1111
1001	1110
1010	1100
1011	1101
1100	1000
1101	1001
1110	1011
1111	1010

$$B_3 = G_3$$

$$B_2 = G_3 \oplus G_2$$

$$B_1 = G_3 \oplus G_2 \oplus G_1$$

$$B_0 = G_3 \oplus G_2 \oplus G_1 \oplus G_0$$

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

Van BCD naar ZUIVER BINAIRE CODE

• **Omzettingstabel van 6-bits BCD-code naar zuiver binair**

	BCD	BIN		BCD	BIN		BCD	BIN		BCD	BIN
0	000000	000000	10	010000	001010	20	100000	010100	30	110000	011110
1	000001	000001	11	010001	001011	21	100001	010101	31	110001	011111
2	000010	000010	12	010010	001100	22	100010	010110	32	110010	100000
3	000011	000011	13	010011	001101	23	100011	010111	33	110011	100001
4	000100	000100	14	010100	001110	24	100100	011000	34	110100	100010
5	000101	000101	15	010101	001111	25	100101	011001	35	110101	100011
6	000110	000110	16	010110	010000	26	100110	011010	36	110110	100100
7	000111	000111	17	010111	010001	27	100111	011011	37	110111	100101
8	001000	001000	18	011000	010010	28	101000	011100	38	111000	100110
9	001001	001001	19	011001	010011	29	101001	011101	39	111001	100111

- LSBs zijn steeds gelijk voor beide codes
- Overige omzetting zou resulteren in ingewikkelde schakeling
- Wordt in de praktijk met een ROM-geheugen gerealiseerd

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

Van BCD naar ZUIVER BINAIRE CODE

- **TTL-IC 74184**
  - LSBs worden niet aangesloten
  - Aan binaire zijde worden de bits aangegeven met de exponenten van hun gewicht
  - Aan BCD-zijde worden de gewichten voluit genoteerd
  - IC is 'cascadeerbaar' om grotere woordbreedtes aan te kunnen

BCD WORDS		Inputs					Outputs					
		E	D	C	B	A	G	Y5	Y4	Y3	Y2	Y1
0	1	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
2	3	L	L	L	L	H	L	L	L	L	L	H
4	5	L	L	L	H	L	L	L	L	L	H	L
6	7	L	L	L	H	H	L	L	L	L	H	H
8	9	L	L	H	L	L	L	L	L	L	H	L
10	11	L	H	L	L	L	L	L	L	L	H	L
12	13	L	H	L	L	H	L	L	L	L	H	H
14	15	L	H	L	H	L	L	L	L	L	H	H
16	17	L	H	L	H	H	L	L	L	H	L	L
18	19	L	H	H	L	L	L	L	L	H	L	H
20	21	H	L	L	L	L	L	L	L	H	L	H
22	23	H	L	L	L	H	L	L	L	H	L	H
24	25	H	L	L	H	L	L	L	L	H	H	L
26	27	H	L	L	H	H	L	L	L	H	H	L
28	29	H	L	H	L	L	L	L	L	H	H	L
30	31	H	H	L	L	L	L	L	L	H	H	H
32	33	H	H	L	L	H	L	L	L	L	L	L
34	35	H	H	L	H	L	L	L	L	H	L	H
36	37	H	H	L	H	H	L	L	L	L	H	L
38	39	H	H	H	L	L	L	L	L	H	L	H
ANY		X	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT

Van ZUIVER BINAIRE CODE naar BCD

- **TTL-IC 74185**
  - realiseert de omgekeerde omzetting: van zuiver binair naar BCD
  - tegenhanger van de 74184

Codeerelementen DIGITALE ELEKTRONICA 1PBa-ELO/ICT